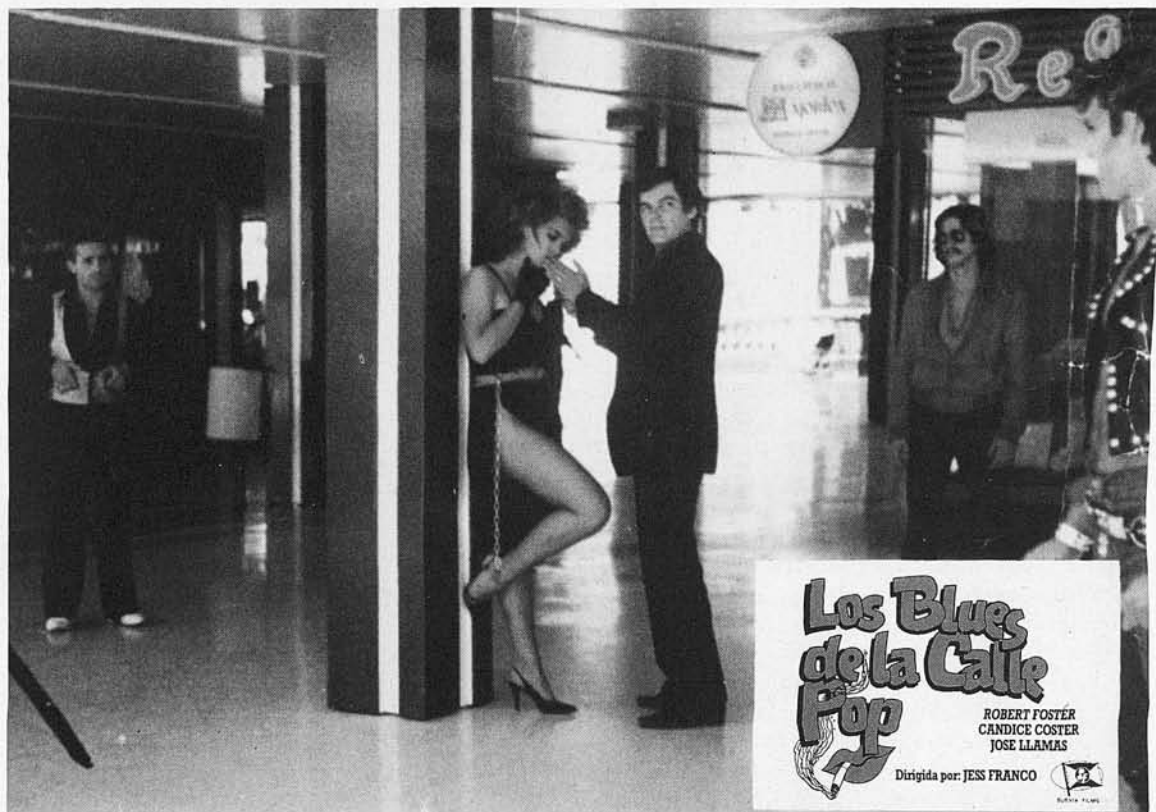

Treballant en curt

Analía Ivars: cafè conversa amb una *Jess Girl*

Àngela Coronado

La figura de Jess Franco no necessita presentació. Ja es tracti de Clifford Brown, James P. Jhonson, Charlie Christian, David That o Bob Hadam —el número de pseudònims que utilitza per signar la seva obra és extensíssim—, posseeix un estil característic on mescla el policíac, amb el que és fantàstic i eròtic. Creador d'una enorme —no es pot qualificar de cap altra manera— obra cinematogràfica, ha arribat a rodar cinc i sis llargmetratges al llarg d'un any, i fins i tot dos a la vegada. Fa unes setmanes l'Acadèmia de cinema espanyol ha avançat que el cineasta serà el futur Goya d'honor 2008.

Recentment s'ha celebrat a París un homenatge dedicat a aquest cineasta, on s'han projectat varies de les pel·lícules interpretades per una de les seves muses —Analía Ivars— que recorda la Fanny Ardant de la darrera etapa de François Truffaut.

L'atzar —mitjançant un amic— m'ha propiciat poder conèixer-la.

Consider un luxe poder dedicar la secció a fer-li una petita entrevista, ja que Jess Franco és un dels ídols més estimats de la majoria de curtmetratgistes.

Pregunta. Parla'ns dels teus inicis en el terreny cinematogràfic.

Resposta. *Los blues de la calle Pop* va ser la primera col·laboració important que vaig fer amb Jess Franco. Jo era molt joveneta, devia tenir desset o devuit anys. Vaig començar gràcies a ell, em va

descobrir quan vivia a Benidorm. Per al paper que vaig interpretar, tenien una actriu francesa que es va posar malalta, i va començar a cercar una actriu pel poble. Era un personatge petitet i li vaig agradar tant que em va dir de tornar el dia següent, que reescriuria el guió una altra vegada. El va allargar i vaig acabar com a protagonista, al final em convertia en l'assassina de tots i acabava la cinta en pla estrella.

P. En aquestes primeres pel·lícules, les de l'etapa dels vuitanta —*Revenge in the house of Usher* (1982), *Los blues de la calle Pop: aventuras de Felipe Marlboro*, volum 8 (1983), *¿Cuánto cobra un espía?* (1984), *Bahía Blanca* (1984), l'argument de la qual recorda *La Marieé était en noir* (La novia vestida de negro), de François Truffaut; *Juego sucio en Casablanca* (1985), *Golden Temple Amazons* (1986), *Las chicas del tanga* (1987), el tema eròtic era tan marcat?

R. Era cinema d'aventures en clau de comèdia, immerses en l'era del destape, no tractat d'una manera tan exagerada com en l'etapa anterior de Jesús Franco, ni tan forta com en l'etapa dels noranta. Jesús ha anat canviant, evolucionant en l'estil.

P. Exactament. En aquesta darrera etapa amb Jesús Franco has participat a *Tender Flesh* (*Carne fresca*, 1997), *Mari-Cookie and the Killer Tarantula* (*Maricookie y la tarántula asesina*, 1998), inter-

pretada també per l'estrella del cinema de terror de sèrie B Linnea Quigley; *Lust for Frankenstein* (*Lady Frankenstein*, 1998), *Dr. Wong's Virtual Hell* (*El inferno virtual del Dr. Wong*, 1999), *Vampire Blues* (*Los blues del vampiro*, 1999).

De fet, aquesta darrera es podria qualificar de *gore* però també de *softcore*...

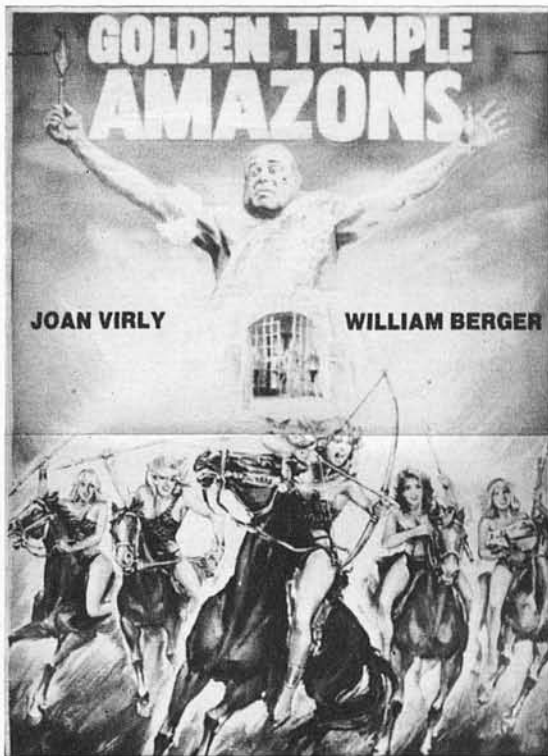
R. Fa poc me la vaig llogar al videoclub, encara no l'havia vista, i em vaig quedar... mare meva!, pensant "només sóc jo"... Per cert, he estat a punt de dur-te'n la samarreta, tinc la signatura de tot l'equip de rodatge. [Es refereix a la samarreta que el propi Jess Franco li ven a la protagonista estrangera, que enllaça com a element fetitxista i final de la pel·lícula i que serveix com a caràtula del film.]

P. T'ha parlat alguna vegada de les seves preferències cinematogràfiques? I de la seva pretesa aversió vers la Hammer? *Vampire Blues* recorda moltíssim una pel·lícula d'aquesta productora *Twins of Evil* (*Drácula y las mellizas*, 1971) de John Hough, basada en un relat de J. Sheridan LeFanu, i que també posseeix molta càrrega sexual, no tan explícita: en aquest cas, en lloc de la clàssica estaca, per acabar amb el vampir, tenim un *dildo*.

R. No sabria què dir. De fet ell ha dirigit Christopher Lee en *Dràcula*. [Parla de *El conde Drácula* (1970) envers la qual Pere Portabella, un altre cineasta insòlit, va realitzar un interessant treball metacinematogràfic reestrenat fa poc a Barcelona i Madrid als cinemes Verdi].

P. En una entrevista d'Augusto M. Torres,¹ manifesta la seva disconformitat amb allò que ell anomena l'equip de l'eco i comenta que prefereix els equips de rodatge petits. En aquest sentit diries que hi ha una marcada diferència a la hora de treballar entre Jesús Franco i altres directors amb els quals has col·laborat? De fet, has participat, entre d'altres, a *El equipo Aahh-gg* (1989) de José Truchado, *Pareja enloquecida busca madre de alquiler* (1989) de Mariano Ozores, fill, *La sombra del delator* (1993) de José Antonio Páramo. Amb quin director has gaudit més com actriu?

R. Respecte de la primera pregunta, la diferència és abismal, no hi res en comú. Jesús té les seves coses bones i les seves coses dolentes. Crea un ambient molt familiar i li agrada molt la gent jove que pugui aportar coses, però també la gent que es queixa poc. És una persona amb la qual has de tenir una capacitat de feina brutal, amb ell no pots anar d'estrella, ell no fa feina amb estrelles. Fernando Fernán Gómez té moltes similituds amb Jesús, es tracta de persones molt disciplinades i que exigeixen molt. Si vols fer feina amb Jesús no s'hi valen els horaris, no hi ha límits de cap tipus. De vegades amb més diners s'ha hagut d'adaptar a un equip més gran, amb més mitjans tècnics, so directe..., però normalment prefereix els equips petits, familiars. A més, és una persona que no sap delegar, ho controla tot, fins i tot la fotografia, el

Variety de
Golden Temple
Amazons

vestuari sol triar-lo ell, va amb tu a comprar la roba, i participa en el disseny de maquillatge. No descansa, sol dormir tres o quatre hores. I dur-nos a dinar molt bé és una manera de pagar els seus actors. El pitjor és que et consideri de la família, llavors estàs perdut.

Amb Ozores vaig començar en *Al este del oeste* com a ballarina del saló. També he rodat amb ell, entre d'altres, *La presunta*, *El rollo de septiembre* i *Pelotazo nacional*.

Ozores és més tranquil, més pausat, tot està molt organitzat, no és tan extrem ni tan divertit com Jesús, que no sabia què passaria el mateix dia de rodatge, excepte A si feies feina amb Juanito Navarro i Antonio Ozores, que no s'aprenien el guió. Ell rodava moltes vegades sense guió, et donava la situació i ja està, al manco en les de parla en castellà, en anglès ja era una altra història, per qüestions de l'idioma.

També he rodat *Casanova* amb Richard Chamberlain, Faye Dunaway i Ornella Muti per a la televisió americana, dirigida per Simon Langton. He participat també en una coproducció amb el Japó amb Paul Nashy com a director, *Operación Mantis*. A més de fer feina en dues pel·lícules argentines: *Clínica loca* i *Paraíso relax*, sense deixar de banda que he col·laborat en curtmetratges per a l'escola de cinema, a Madrid.

Tinc una filmografia bastant extensa, malgrat que tothom en relacioni només amb Jess Franco.

P. Els curtmetratgistes admirem més la qualitat del personatge que la seva obra, excepte els experiments lisèrgics dels setanta. El tema de les coproduccions, la seva iconoclàstia, els problemes amb el règim franquista...

R. Sí. Ell és tot un personatge. Del fet de treballar amb ell puc destacar que les converses de cafè són quasi millors que les seves pel·lícules, perquè és una persona que parla diferents idiomes, ha viscut en gran quantitat de països, ha fet feina amb grans actors, ha estat ajudant de direcció d'Orson Wells...

P. De fet, cita Murnau, Lang, Dreyer, Godard. El teu personatge a *Vampire Blues* s'anomena Irina von Murnau...

R. És la persona de la qual més he après de cinema, jo el nomèn sempre el meu pare cinematogràfic perquè vaig començar la meua carrera amb ell, i la vaig acabar amb ell.

P. Has treballat a més amb Lina Romay, musa por antonomàsia i crec que companya sentimental de Jesús Franco.

R. Lina és la seva dona, duen trenta o més anys plegats. Ha participat en totes les seves pel·lícules i no sempre en qualitat de protagonista. Jo sempre he fet feina amb ella.

P. Et consideraries una *Jess Girl*?

R. (Somriu). Sí, crec que sí. Molta gent em diu "ets la musa de Jess Franco", "una d'elles" solc respondre.

És una persona que sempre estarà lligada a mi, per la forma de crear les pel·lícules, sempre entorn d'un personatge o d'una actriu. Em va fer estimar el cinema i també odiar-lo. Sense oblidar, a més, la feina que suposava: aprendre tots els diàlegs en una llengua que no és la meua i treballar amb productora americana i actrius d'aquella procedència. També m'ocupava de tot el disseny de maquillatge. Tenia un infant petit i no podia dur-lo als rodatges. Crec que no hi havia realisme per part seva, que no era conscient de l'esforç fet.

P. *Vampire blues* sembla un homenatge dedicat a tu...

R. Ell té una imatge molt definida del que jo puc donar. Amb ell he fet pel·lícules comercials, però aquestes darreres són creacions...

P. Les consideraries més personals?

R. Ell hi ha projectat molt de la seva morbositat cinematogràfica.

P. De quina col·laboració et sents més satisfeta? Quina de les pel·lícules rodades amb ell és la teua favorita?

R. *Golden Temple Amazons*, que va ser presentada a Canes, és molt divertida. És la segona que vaig rodar, tenia una gran responsabilitat perquè era la protagonista. Feia de Tundra (Liana en la versió francesa), una espècie de *Tarzana*, i estava molt entrenada en aquella època. Ell va parlar molt bé de mi als productors, els va dir una petita mentida: jo era artista de circ, que no era cert, però... Vaig anar al circ a entrenar amb els trapezistes. Em vaig jugar la vida amb aquesta pel·lícula, vaig tenir accidents... però tot va sortir bé. L'únic que vaig demanar va ser que res de cotxes ni de salts a l'aigua. Però tota la resta sí que hi era present: animals, córrer, salts d'alçada, penjar-me de cordes, lluita lliure, barallar-me... M'agradaria veure-la. Era cinema d'acció pura.

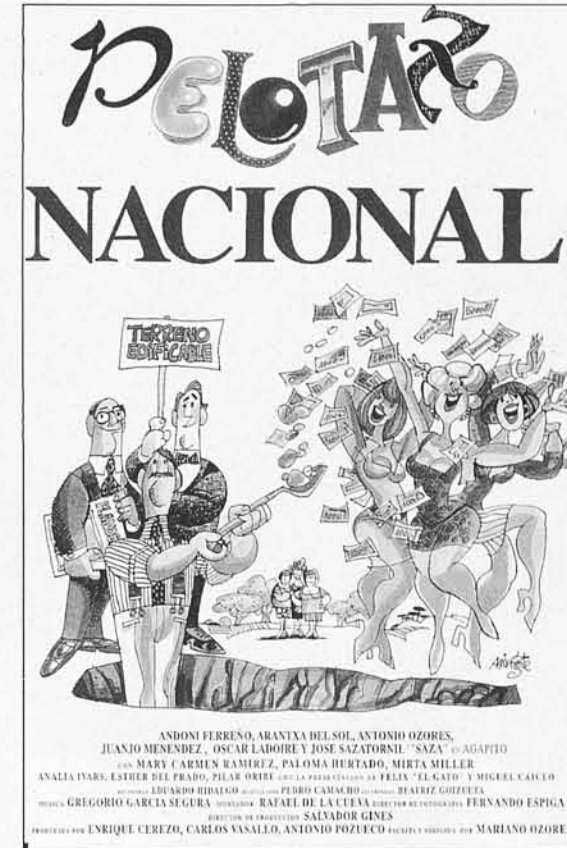
P. Pilar Miró parlava de bones pel·lícules, pel·lícules dolentes i falses coproduccions, i considerava el cinema de Jess Franco en aquesta darrera categoria. Diries que hi ha alguna cosa de cert en això?

R. Ell sol rodar amb actors estrangers. De fet, la pel·lícula de què parlàvem es tracta d'una coproducció entre França, Espanya i els Estats Units. I totes les de la darrera etapa són produccions americanes. El diners els va aconseguir als Estats Units a un homenatge que li varen fer com a millor director de classe B, crec que l'any 1995. Va captar la productora One Shot, que li va fer l'ofertament de rodar a Espanya amb diners americans per després comercialitzar-les allà. Es rodava en anglès.

Quan només és director és fantàstic treballar amb ell, com a productor és un desastre. Com a director és molt bo, amb les seves particularitats, però des del moment que hi ha una altra persona que organitzi els diners. Si se n'ocupa ell... estaves rodant una pel·lícula i et deia "però sí aquest pla em serveix per a una altra" i llavors rodava dues pel·lícules a la vegada.

Record que estava rodant *Tundra* i de sobte em deia "ara t'has de posar un biquini perquè has de passejar per la platja" i això era d'una altra pel·lícula que se li havia ocorregut pel pla de la platja i s'havia de rodar ja perquè la llum se n'anava. O estaves contant un acudit i de sobte et deia "t'han matat el promès i et porten el cadàver, has de caure derrotada plorant" i t'havies de ficar en situació en tres segons, "que se'n va el llum, va". Aquí es troba el talent d'aquest home. A més muntant... de vegades anava a veure com muntava. S'ocupava també de la música, de tot. Vaig aprendre tot el que podia amb aquest senyor, jo em considerava i em consider una obrera de l'art, puc treballar amb qualsevol director.

P. Sí, crec que té la carrera de piano, toca la trompeta...

R. Compon música de jazz. Ho fa tot. Roda i a la vegada ja està escrivint un guió. Viu per al cinema

P. Els teus personatges són molt felins, tenen molta animalitat.

R. Ell em veu com una moixa, sempre que em dibuixa com a dona ho fa com a *Catwoman* o com una d'aquestes de sado, amb robes obscures, de couro.

P. Jesús Franco considera que el seu principal escull amb la cinematografia espanyola és precisament el seu tractament de l'erotisme. El darrer que heu fet ha estat censurat?

R. Les darreres pel·lícules, com que són tan atípiques, s'han fet directament per a vídeo perquè el gore és un tipus de cinema...

[Parlam dels realitzadors de curtmetratges mallorquins que conec afeccionats a aquest gènere i que més d'un se n' enamoraria i la voldria com a musa per a les seves obres. Es mostra encantada i amb moltes ganes de conèixer gent nova.]

P. Has fet alguna incursió en el camp televisiu?

R. He fet feina per a televisió amb Almodóvar, participant en *Tràiler para amantes de lo prohibido* en què feia de prostituta; amb Javier Elorrieta vaig col·laborar en un curtmetratge de mitja hora per a televisió; he estat en la sèrie *Escalera interior, escalera exterior*; he treballat amb Pedro Ruiz en dos programes —*Como Pedro por su casa*, *Esta noche*

Rodatge de *Tender Flesh*. Analía Ivars, Lina Romay i, a la dreta, Jesús Franco, amb dos membres més de l'equip

Pedro—; en la sèrie *Crónicas urbanas*; he fet feina dos anys a l'Argentina, l'Uruguai, Xile, i he participat en el programa *Hiperhumor* a Buenos Aires un any.

P. I experiència teatral?

R. He estudiat a l'escola de Cristina Rota. He treballat amb la companyia de Fernando Fernán Gómez a *Ojos de bosque*. En el 1985 vaig participar en *Hermano hombre. La vida de San Francisco de Asís*, amb Emma Cohen i Juan Carlos Naya, a més d'Helena Fernán Gómez. Del noranta al norantados vaig formar part de la companyia Calderón de la Barca, amb què vaig fer tres muntatges teatrals: *¿Quién te ha visto y quién te ve?*, *La cigüeña dijo sí* i *1927, La generación del exilio y de la muerte*.

P. Què trobes més gratificant, el teatre, el cinema o la televisió?

R. El teatre. És una recompensa instantània, sents el calor del públic i saps quan ho fas bé, ho notes, és un plaer cada dia.

El cinema és més fred i no en saps el resultat. El que té de bo és la convivència amb l'equip de rodatge, l'esperit d'equip, d'obrer, d'abella, de gent unida per a una mateixa finalitat i tot per a l'obra, que és la pel·lícula. Això crea un sentiment de camaraderia, d'unió molt bonic, tens una família durant uns mesos que dura el que dura el film. És com una petita comuna.

La televisió és molt còmoda. Té una infraestructura fixa. Fas més feina en interiors, en decorats.

A Madrid vaig formar part de l'associació d'actors i en Argentina de l'AAA (Associació Argentina d'Actors). Vaig participar en la fundació de l' AISGE (Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión) amb Imanol Arias, entre d'altres, que va establir els drets de la imatge dels actors: antigament el productor et feia signar una clàusula en què cedies els drets de la teva imatge, ara no es fa. També han fundat La casa del actor, llar per als actors majors. Han fet coses molt importants.

P. Ja tornam a Jesús Franco, continua en actiu?

R. Ell morirà al peu del canó. [En l'entrevista a què m'he referit amb anterioritat, ell comenta que morirà amb la càmera a l'espatlla.]

P. Explica'm qualche anècdota de la teva carrera cinematogràfica que records amb especial estima. Abans m'has comentat la teva preparació al circ per participar a *Golden Temple Amazonas*...

R. Va ser molt divertit, la veritat. D'aquesta pel·lícula tinc anècdotes molt boniques, perquè feia feina amb animals i m'agraden molt: havia de muntar un elefant, em va tocar una elefanta, l'instructor deia que ell ho intentaria però que l'elefanta no volia que ningú la muntés, i ella em va estimar des del primer moment que em vaig apropar. Hi havia un actor que feia de caçador però no es deixava muntar per ell, ningú no s'hi podia apropar excepte jo.

El simi anomenat Rocky que feia de Xita es va enamorar literalment, ja d'una manera gairebé sexual. Al principi era divertit, després exagerat, va començar a tenir una gelosia excessiva fins i tot de l'actor. En una escena del final en què havia d'alliberar-nos, ens va treure a tots excepte l'actor i se'n va pixar a la cara. Va ser el seu darrer dia de rodatge, el dia següent varen portar una moneia. Clar, estava tot el dia amb mi, era a l'habitació de l'hotel, dinàvem plegats, es va muntar un romanç amb mi. [Malauradament aquesta cinta no es troba editada en vídeo a Espanya, sí al mercat americà.]

Fa poc es va passar *Trampa para una esposa*, de Joaquín Blanco, en què feia de protagonista. Dolentíssima. Ell venia del camp del porno i no tenia visió del cinema, només de la comercialització, cercava un producte ràpid. Jo li vaig dir en tot moment que cerqués les emocions a la meua cara, el resultat va ser molt cast. Amb Jesús m'he passat moltíssim, però era una altra història, era art, la darrera etapa crec que ja hi havia un abús del meu cos.

P. Sí que es cert, *Tender Flesh* tenia més argument, era més rodona. El personatge de Furia que interpretes és fascinant, és pràcticament qui domina la història. *Vampire Blues* sembla, per contra, un exercici més onanista.

R. Sí, el personatge de Furia em va encantar. En l'altra arriba a saturar la meua imatge.

P. A més visualment no és tan bona. Hi ha solaritzacions a vermell, blau, la càmera gira en el moment de la teua agonía...

R. És que hi ha molta experimentació. Va ser el moment en què ell va descobrir el vídeo, l'edició en vídeo i és cert que en gaudia enormement. Se-

ria la típica al·lucinació del novell, i el resultat és una mica kitsch.

Personalment em va agradar més la primera etapa. Vaig tornar a fer feina amb ell per nostàlgia i em va enganxar amb el personatge de Furia, que era fantàstic, a més de ser muda... Després la meua il·lusió va començar a minvar i sense il·lusió no s'aguanta el cinema. Me n'he separat, però no divorciat...

P. Sé que ha fet d'actor per a produccions de gent molt jove, com, per exemple, *Kárate a muerte en Torremolinos*, en què el seu personatge seria una espècie de mentor del *Pequeño Saltamontes*.

R. Ja he comentat abans que li encanta estar rodejat de gent jove. Musicalment ha col·laborat amb *Killer Barbies*, *Sexy Sadie*, ha treballat amb el manager de *Dover*...

P. Darrera pregunta, que consider gairebé obligatòria per a aquesta secció. Què et semblaria participar en projectes de curtmetragistes mallorquins?

R. M'encantaria. Volia dur una vida normal, cobrar una nòmina, estava saturada, per això em vaig retirar de la professió i faig de maquilladora professional —ha estat assistent de Ruiz Mateos entre d'altres, també ha exercit de model fotogràfica i publicitària per a la casa Revlon. Ara ja estic cansada de dur una vida normal, em fa ganes dur una vida anormal de nou.

Ja ho sabeu, curtmetragistes i amants del cinema: si cercau una musa fascinant que acompanyi les vostres històries, Analía n'és l'indicada. ■

(1) Augusto M. Torres. Madrid: Nuer Ediciones, 2000, pàg 20.